

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Ramon Olano Zapiain

*Astigarraga,
Gipuzkoa
(1927)*

Aurkibidea

Biografia

Astigarragan jaio zen eta gurasoak ere bertakoak zituen biak. Zortzi senide izan ziren eta baserritik bizi izan ziren betidanik. 36ko gerra hasi zenean, asko zaildu zen egoera etxekoentzat: izan ere, bi anaia zaharrenek frontera joan behar izan zuten eta berak etxeko lanetan gogor jardun behar izan zuen. Tailer batean aritu zen mekaniko izateko ikasten eta kamioia gidatzeko baimena ere atera zuen soldaduskatik etorritakoan; baina hemengo lanekin ezin burututa, Kubara joateko aukera sortu zitzaion batean baietz esan zuen. Han guraso euskaldunak zituen emakume batekin ezkondu zen eta 1968an, Fidel Castro agintean zegoela, hona etortzea erabaki zuten senar-emazteek. Berriz ere kamioia hartu zuen etxera itzulita eta geroztik Astigarragan bizi izan da.

Zintak

ATG-022

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2010-10-04
- **Iraupena:** 73 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberría, Eider
- **Transkribatzailea(k):** Etxeberría, Eider

Pasarteak

1. Kubara joan zenekoa

- **Erref:** ATG-022/004
- **Iraupena:** 0:03:49. **Hasi:** 00:04:24. **Bukatu:** 00:08:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Kanpora lanera

Laburpena:

Kubatik etorritako lagun batzuk egin zituen behin, eta haiekin harremanetan, Kubara joateko animatu zuten. Haien laguntzarekin, Kubara joateko paperak prestatu zituen. Kuban mekaniko-lanetan hasi zen. Halako batean, Fidel Castro sartu zen boterean, eta orduan sistema ekonomikoa aldatu egin zen.

2. Fidel Castrok ekarritako aldaketak

- **Erref:** ATG-022/005
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:08:13. **Bukatu:** 00:09:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Kanpora lanera

Laburpena:

Fidel Castro Kubako agintean sartu zenean, ordura arteko sistema ekonomikoa aldatu egin zuen. Orduan Ramon gobernarekin tailerretan hasi zen lanean.

Transkripzioa

- Ze in zun Fidel Castrok hoi dena hola izateko?
- Zeatik Kuba zeon ordun, amerikanoak zekaten zea guztiyan, martxa guztiya, entenitzen? Bai komertziyua ta bai gauza guztiya. Eta Fidel Castrok moztu zun ziharo hango bizimodua, ta amerikanoak ba hango enpresak eta danak utzi eta alde ein bihar izan duen. Eta nik ordun hasi nintzan, ba, gobiernuak zekazkin tailerretan lanian. Bueno, nei ez zaidan batere... Esan nahi nizuke, nere kontura ein beharrian, ba, beste sistema este enpleatu bat, entenitzen? Hala, gero ein nuan amistade bat hango neska batekin ta ordun han ezkondu ta han jarri giñan bizitzen normal.

3. Kubatik Astigarragara itzultzeko erabakia

- **Erref:** ATG-022/006
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 00:09:46. **Bukatu:** 00:12:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Kanpora lanera

Laburpena:

Kuban emakume batekin ezkondu zen. Orduan egoera zaildu egin zen, Estatu Batuek blokeatu egin baitzuten Kubarekiko harremana. Urteak pasa ahala, gauzak estuago jarri ziren eta azkenean Astigarragara itzultzeko konbentzitu zituen emaztea eta amaginarreba; 1968an itzuli ziren.

4. Gerra Astigarragan

- **Erref:** ATG-022/014
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:29:24. **Bukatu:** 00:31:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerrako oroitzapenak gogoan ditu: nazionalak San Markos menditik sartu ziren eta beraiek bi bandoen arteko borroka ikusi zuten. Gerora, Bilbora iritsi zen frontea.

Transkripzioa

- Zu gerra garaiko urte haitaz, nola akordatzen zea? Akordatzen zea hemen soldaduik ikusirikan edo...?
- Bueno, nik beatzi-hamar urte eta hortik sartu zian gobiernu nazionalak eta hartu zittuzten mendi hoi: San Markos ta Txoritokieta. Ta bestaldian zauden beste bandokuak, zean, Hernaniko mendiya nola dago hor?
- Santa Barbara?
- Santa Barbara. Eta kanoyak tiratzen ziyoten, guk nabaritzen giñun nola pasatzen zian, zeak, kaiñoyak bota zittun grandak. Eta hortikan tiratzen zittuzten hara, ta hua hemen erditikan pasatzen zian, ta guk nabaritzen genittun soiñuba nola pasatzen zuten batea ta bestea.
- Hura bizi gabe ez da jakitten ze izango zan e?
- Ez, baiño ya hemenguak ya etsi zuten ez zutela gauza onik eta alde in zuten Bilbao aldea ta han formatu zuten beste frentia, "cinturón de hierro" esaten ziyoten. Ta han'e denboa pranko aguantatu zuten. Baiño hemendikan ya peligro hoi ya pasa zan Bilbao aldea.

5. Cervera gerraontziaren oroitzapenak

- **Erref:** ATG-022/015
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:31:08. **Bukatu:** 00:32:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerra garaian Bilbon egon zen burdinazko gerrikoa. Nazionalek Cervera gerraontzia zeukaten, eta harekin botatzen zituzten bonbak lehorrera; Astigarragan etxetik egoten ziren bonba haiei begira.

Transkripzioa

- "Cinturón de hierro" hoi nundik noakua zan?
- Hor, Bilbaon inguruko menditan han frontoya zea joan zian, kontra itteko. Eta barku bat'e bazuten haik, Cervera izena zuna. Ta harek bonbardatzen zun honea sartu zianian, zeak nazionalak, barkuak botatzen zittun bonbak; ta guk hemendik ikusten genittun, baiño behin'e ez ziyoten goraiño aillaitzen. Beti bidian lehertzen zian. ta hemendikan beira egoten giñan gu nola...
- Hemendik, Astigarragatik?
- Bai, basarri hontatikan, basarritik, etxe hontan ez, baiña basarrin. Basarrin bizitzen giñan ordun. Ta bueno, behintzat, Bilbao aldea pasa zian ta ordun ya guk peligro gutxiyo genun hemen.

6. Errurik gabe ihes egin behar

- **Erref:** ATG-022/016
- **Iraupena:** 0:03:11. **Hasi:** 00:32:11. **Bukatu:** 00:35:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

Nazionalak indarra hartzen joan zirenean, jende askok ihes egin zuen Astigarragatik. Baziren Frantzia eta Belgika aldera zabaldu zirenak ere. Batzuk itzuli ziren, baina besteak ez. Errurik gabeko jendea ibili zen ihesi; ideia desberdinak izateagatik hil zituzten mutil gazteak gogoan ditu. Askotan inbidiagatik hil zuten jendea.

7. Gerrak ematen duen boterea

- **Erref:** ATG-022/017
- **Iraupena:** 0:02:47. **Hasi:** 00:35:22. **Bukatu:** 00:38:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan

Laburpena:

Astigarragan, gerra garaian, bertakoek esan zieten kanpokoei nor hil; boteretsu sentitzen omen ziren. Mutil gazte batzuek ozta-ozta egin zuten ihesi heriotzatik.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-12-07

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com